

STRÎNS UNIȚI ÎN JURUL PARTIDULUI

seară ca oricare
alta. Cu cine ne
vom întâlni la bă-
taia solemnă a gon-
gului?

Cu Gh. Storin,
Aura Buzescu, Marcel Anghelescu,
sau cu tinerii de la Studioul In-
stitutului de Teatru?

În culise sau pe scenă, în scurte
întâlniri sau interviuri, cu toată di-
ferența de vîrstă care desparte ge-
nerațiile, cu toată deosebirea dintre
personalități, am deslușit bătaia
unei singure inimi, răspunsul unei
singure conștiințe, unitatea moral-po-
litică ce strînge în jurul partidului
pe slujitorii scenelor noastre.

G. H. STORIN:

„Recunoștința noastră se exprimă prin muncă și dăruire artistică...”

Furtuna din Lear s-a limpezit. Cerul de primăvară e răsfrînt în liliacul din grădina maestrului. Pășim, parcă, peste pragul istoriei teatrului nostru, la început de veac, acum 55 de ani, cînd tînărul Hagi Stoica își schimba numele în Storin, pentru a nu deranja veleitățile mic-burgeze ale unor rubedenii.

I. L. Caragiale remarcă undă sinceră, credința artistică, filonul de aur, realist, al băiatului din anul II — clasa de declamație. „Bravo, măi lungule...” L-a invitat atunci la berărie, la Gambrinus. Băiatul a ezitat, firească, n-avea o lefcaie în buzunar. „Ține, mă!” a spus Caragiale și i-a dat o piesă de 5 lei. Actorul a păstrat-o talisman, deși au fost multe zile cînd ea se cerea schimbată pe o piine, o cină, sau pe o pereche de pinge. Caragiale întrevădea în tînărul Storin un viitor mare actor realist. Al. Davila și l-a apropiat în compania sa, i-a îndrumat pașii, apoi, Paul Gusti; în compania soților Bulandra a cunoscut o serie de mari realizări artistice.

Artistul poporului ne vorbește cu simplitate și modestie.

78 de ani, 55 de ani de teatru, peste 300 de roluri... Un bilanț impresionant, o viață artistică închinată adevărului artistic, realismului scenic.

— Apropierea de rol, studiul neconținut, munca fără de preget, credința biruitoare în personaj, iată cheia secretului unei creații.

La repetițiile cu Lear, Gh. Storin a venit primul cu rolul învățat, dînd exemplu colegilor săi mai tineri.

L-am ascultat cu firească emoție pe acest decan al scenei românești, depășind amintiri...

Un mare actor al scenei românești își agonisea o piine la bătrînețe, jucînd pe butoaie, undeva într-un birt; o actriță se stîngea la azil, avînd drept pernă afișe, printre care și pe cele ale Comediei Franceze, unde, la loc de frunte, era tipărit numele ei... Acesta a fost trecutul.

*— Recunoștința noastră față de Partidul Muncitoresc Român pentru cele înfăptuite în țara noastră, pentru cele peste 40 de teatre existente, pentru stimularea creațiilor dramaturgiei originale, dintre care nu puține vor rămîne în istoria teatrului românesc, se exprimă prin muncă și dăruire artistică. În unele dintre aceste piese, cum este *Hanul de la răscruce*, am jucat cu multă plăcere. Doresc să mai joc în piese noi, contemporane, în care să pot aduce cîte ceva din experiența mea artistică.*

...Era în ziua primului zbor în Cosmos. Pomenind numele primului astronaut, maestrul s-a ridicat solemn, în picioare.

— Ce acorduri înalte și puternice trebuie să capete și arta noastră teatrală, acum, cînd biruințele omului nou sînt uriașe!

AURA BUZESCU:

„Visez un rol luminos, străbătut de optimismul ceasului de față”

Vă amintiți strigătul sfișietor, cumplit act de acuzare, al Mariei Buznea din Anii negri, strigăt în care se îmbrățișau revolta cu durerea infinită a unei mame... Aura Buzescu realiza, cu măiestria proprie artei sale, una din cele mai vibrante figuri ale dramaturgiei noastre noi.

În preajma marii sărbători a întregului popor român, artista poporului a ținut să-și exprime gândurile și sentimentele.

— Ne aflăm astăzi în pragul Marii Aniversări. Clasa noastră muncitoare, îndrumată și luminată de partid, s-a ridicat tot mai puternică și a scris strălucitoare pagini de istorie. S-au înfăptuit schimbări fundamentale în toate sectoarele de activitate economică, științifică, artistică. La împlinirea acestor schimbări pe care le trăiește țara întreagă, fericită, noi, slujitorii artei, ne mindrim să aducem contribuția priceperii și puterilor noastre. Noi teatre, care-și desfășoară activitatea în condiții nevisate în trecut, au înflorit în întreg cuprinsul țării. Paralel cu rețeaua teatrelor de stat, s-a înființat, încurajat și susținut o impresionantă rețea de echipe teatrale de amatori, care însumează contribuția a sute de mii de oameni, reprezentanți din toate sectoarele de activitate ale poporului nostru. Din mijlocul acestora, s-au selecționat atâtea talente care au devenit artiști profesioniști. Contactul nostru cu echipele de amatori, care aduc cu ele un aer proaspăt și înnoitor, ne ferește. În fața acestui nou și viu curent, în preajma Marii Aniversări, trebuie să mărturisesc că mă simt cuprinsă de valul de schimbări pe care țara le trăiește, mă surprind făcând entuziaste planuri de viitor. Aveam înainte o viziune întunecată, sumbră, despre lume. Ei bine, prinsă de ritmul nou al vremii noastre, visez un rol deosebit de tot ce am lucrat pînă acum — un rol luminos și străbătut de optimismul ceasului de față, visez să mă mișc între tinerii constructori ai lumii acesteia noi. Așa întâmpin eu Marea Aniversare.

BEATE FREDANOV:

„Partidul ne-a dat concepția despre lume, viață și artă...”

Aplauzele s-au stins. În cabină, în fața oglinzii, artista înlătură machiajul, iar Lena Younger redevine artista emerită Beate Fredanov.

Înainte de spectacol, studenții clasei de măiestria actorului au ascultat sfaturile, îndrumările profesoarei.

Artista își privește personajul :

— S-au mai prezentat la noi piese cu eroi negri. Iar Teatrul Municipal a înscris în repertoriul său, nu mult după înființarea lui, piesa *Rădăcini adânci* de Arnold How și d'Usseau, spectacol în care am jucat și eu. Piesa *Un strugure în soare* are drept motto un vers al scriitorului negru Langston Hughes, în care marele poet întreabă :

„Oare ce se întâmplă cu un vis neîmplinit ?

Se usucă ca un strugure în soare ?

Se coace ca o rană ?

Sau izbucnește crîncen în afară ?”

Am urmărit să întruchipez figura unei mame care se luptă cu dirzenie, sacrificîndu-se în fiecare zi, pentru a deschide calea către o viață mai bună, mai omească, copiilor ei. Ca interpretă a Lenei Younger, am urmărit să dezvălui în primul rînd trăsăturile ei înaintate, caracterul ei popular, vitalitatea ei, aspirațiile ei. Joc cu mulțumire acest rol, pentru mesajul său uman, pentru că el militează împotriva înjosirii omului, împotriva prejudecăților rasiale, pentru demnitate umană și progres social. Și dacă noi am reușit să-i deslușim piesei sensurile ei adevărate, să facem totodată din ea o armă de luptă ideologică, să demascăm în același spectacol și pe agresorii din Congo și pe rasiștii din Little Rock, aceasta o datorăm învățaturii pe care ne-o dă partidul, îndrumării sale, concepției noastre despre lume, viață și artă.

MARCEL ANGHELESCU:

„Cei mai dragi eroi îmi sînt eroii timpului nostru...”

— *Bună seara, Rodion Neceai ! Cum vă simțiți după spectacol ?*

— E uimitor, e formidabil, *ne răspunde, în loc de salut, Marcel Anghelescu.* Îți dai seama, joc un om sovietic, pe unul din acei care au cucerit cerul. O nouă răspundere se adaugă rolului meu. Mă gîndesc în permanență la tensiunea la care trebuie să vibreze rolurile noastre acum. De altfel, cei mai dragi eroi îmi sînt eroii timpului nostru.

— *Și cum ați reușit ca pe scenă să nu fiți mereu același ?*

— Pe vremuri, nu acest lucru îmi cerea directorul trupei particulare. Publicul era chemat să-l vadă pe Birlic, pe Beligan, pe mine și nu niște personaje. Teatrul realist-socialist m-a învățat să creez caractere scenice, personaje complexe, mi-a dat a doua și marea mea tinerețe. Astăzi îmi gîndesc rolul științific, îi compun biografia, îi descopăr coordonatele, aduc în el experiență și viață și, mai ales, poziție partinică. De aceea joc cu multă bucurie în piesele dramaturgiei noastre noi... Un rol mult visat de mine e acela al unui Păcală, nîmbat de înțelepciune populară, Till Eulenspiegel și Nastratin totodată, ris și lacrimă, rol scris de un mare dramaturg-poet. Cred că acum îmi este limpede drumul către o asemenea întruchipare scenică...

Veneam în seara aceea împreună cu Marcel Anghelescu de la spectacolul Ascultă-ți inima.

Deasupra noastră se rotea în osia imensă a lumii, cerul albastru cucerit de unul din nenumărații tovarăși ai lui Neceai.

MARGA ANGHELESCU:

„Privesc fiecare personaj prin prisma epocii noastre...”

Două roluri atât de diverse, două atitudini față de viață — Domnișoara Nastasia și Mariana Pineda — interpretate de o aceeași actriță: Marga Anghelescu.

— Drumul meu artistic se confundă cu drumul întregii generații de artiști tineri, crescuți și educați de partid. Am intrat în teatru la doi ani după Eliberare, la înființarea Teatrului Muncitoresc C.F.R. Am fost educată artistic cu convingerea că fiecare rol al nostru e o sarcină politică și că trebuie să privim fiecare personaj prin prisma învățăturii partidului, prin prisma epocii noastre. Întreaga mea activitate artistică poartă pecetea acestei convingeri. Dincolo de febrilele căutări pentru a găsi mijloacele cele mai eficiente de înfriurare emoțională a spectatorului, mijloacele care să-l anime, să-l înflăcăreze, a stat în primul rînd dorința de a afirma clar o poziție ideologică, dorința de a reflecta în permanență poziția mea partinică. Din fericire, am lucrat în mod deosebit asupra unor roluri cu un caracter revoluționar, de la care am învățat multe despre fermitate și hotărîre, despre curaj și abnegație, despre înaltele principii morale.

Am fost în permanență preocupată de dorința de a raporta acțiunile acestor personaje la idealul pe care îl urmăresc. Fără sublinierea cu pregnanță și convingere a acestui ideal, nici un spectator n-ar fi putut fi convins de măreția acestor eroine. Cristalizarea conștiinței mele politice și profesionale a contribuit la îmbogățirea rolurilor cu tot mai multe date artistice. De la Nina Slavina din *Viața începe din nou* de Sobko, rol pe care l-am realizat mai stingaci, schematic și liniar, la Mariana Pineda, am parcurs un drum lung, în ceea ce privește puterea de a înzestra personajele cu o înflăcărare lăuntrică, cu un patos fierbinte, exprimat sincer. Rezerv rolurilor mele viitoare dorința de a le atribui o și mai mare expresivitate pe linia adîncului umanism ce caracterizează oamenii înaintați ai epocii noastre. E principala mea problemă de conștiință.

În valorificarea piesei lui G. M. Zamfirescu *Domnișoara Nastasia*, în dorința de a apropia această operă de înțelegerea și gîndirea spectatorului de azi, am fost înarmată și călăuzită de învățătura partidului, încercînd să exprim prin acest personaj, aspirația către o lume mai bună, mai luminoasă, încercînd să exprim prin destinul tragic al acestei femei, protestul vehement față de lumea me-

schină, odioasă, de odinioară. De aceea, la teatrul nostru, cred că spectacolul a avut o puternică semnificație socială. Aș vrea să arăt că una din trăsăturile generale ale creației noastre este bucuria muncii colective, bucuria fiecărui succes al colectivului.

În marea bătălie generală care se dă astăzi în numele problemei esențiale a construcției socialismului — *calitatea* — eu personal mă simt obligată să-mi îmbogățesc gama mijloacelor mele de expresie, spre a putea aduce o mai mare contribuție la înfruierea aceluia spectator care prin munca lui, prin idealurile sale, prin lumea pe care o făurește, se dovedește vrednic de o mare cinste și respect.

LEOPOLDINA BĂLĂNUȚĂ:

„Arta mea poetică...”

— De multe ori, mă surprind că am început să mă comport ca Valea, să gîndesc ca ea, să mă emoționez odată cu ea!

— *Ca Valea din piesă?*

— Da, Valea din *Prima întâlnire*. Între mine, Leopoldina Bălănuță, și ea, există acum o comuniune atît de adîncă, încît simt nevoia, cu orice prilej, de a-mi împărtăși fericirea. Da, fericire se numește acest sentiment. Sînt o tînră actriță, pe care școala, profesorii, regizorii au ajutat-o și care acum are prilejul să se întâlnească față în față cu publicul, pentru a exprima cel mai înalt punct de vedere asupra vieții. Am dăruit acestui rol întreaga mea ființă, gîndurile, sentimentele, tot ce am cules mai bun din viața plină și trepidantă din jurul meu. Repet, sînt fericită că în primul meu rol de mare întindere, am jucat pe o tînră comunistă. Și dacă am început să gîndesc, să mă comport ca Valea, aș dori din toată inima ca aceasta să fie însăși „arta mea poetică”.

ELIZA PLOPEANU:

„Artei noi, îndrumate de partid, îi datorez prezența mea pe scenă!”

— *Cum te simți interpretînd rolul din* Ascultă-ți inima, *tovarășă Eliza Plopeanu?*

— Deși e un rol de mai mică întindere, îmi place foarte mult. Aceasta, pentru că sînt convinsă că sarcina realizării micilor roluri nu este mai ușoară decît a

acelora bogate în replici. Pentru că ele cer interpretului o concentrare maximă, o vibrație cu atât mai puternică cu cât ele trec fugar prin scenă. În rolul tinerei Lidia, am căutat să exprim cât mai clar puritatea morală a eroinei, robustețea ei, optimismul caracteristic unei tinere sovietice.

Am avut de asemenea de interpretat, în *Discipolul diavolului*, pe nefericita Essie, la care am urmărit să exprim, cu mijloacele specifice dramei, zbuciumul, teroarea exercitată asupra ei de o lume aspră, neîndurătoare. Plastica scenică, mișcarea pe care am căutat-o cât mai expresivă, concentrarea maximă în momentele dramatice au fost mijloacele cu care am căutat să completez replicile monosilabice ale rolului.

Dacă în ambele personaje am realizat ceva, aceasta se datorește faptului că am fost educată și crescută la școala realismului socialist și că am fost învățată să privesc dialectic viața cu toate aspectele ei complexe. Artei noi, îndrumate de partid, îi datorez prezența mea pe scenă, având toate condițiile pentru a putea să-mi dezvolt personalitatea artistică.

MARIAN HUDAC:

„Simt neconținut grija partidului pentru noi, viitorii actori”

— Ne aflăm, așadar, la primul dv. interviu, tovarășe Marian Hudac ?

— Da... evident... e prima convorbire cu un gazetar.

— Roluri interpretate ?

— Borcea din *Ultima oră*, Rudeanu din *Ultimul mesaj*, Arnolf din *Școala femeilor*, Hrapov din *Vassa Jeleznova*, Xantos din *Vulpea și strugurii*, H. C. Curry din *Omul care aduce ploaie*, Boehm din *Reportaj cu streangul de gît*, Zaharia Trahanache din *O scrisoare pierdută* și Cannis din *Centrul înaintaș a murit în zori*.

Acestea sînt cîteva din rolurile interpretate de studentul Hudac, fost muncitor, strungar la „Steaua roșie” din București, îndrumat în munca de artist amator la Școala populară de artă și apoi student al Institutului de artă teatrală.

— Învăț, învăț și iar învăț. Învăț din arta marilor noștri actori. Învăț măiestria actorului, învăț marxism-leninismul, care-mi ajută să-mi ridic nivelul, să mă formez ca artist și ca om. Am învățat să cînt la două instrumente, să mînuiesc floreta, mă frămîntă probleme de ritm, de plastică scenică, și e numai începutul. În școală, simt neconținut grija partidului pentru noi, viitorii actori. Primesc de la dascălii mei, de la maeștrii scenei, flacăra unei arte pe care voi lupta din toate puterile să o păstrez vie, aprinsă.

Pe scenă, mîine, în teatrul în care voi avea fericirea să joc, vreau să fiu un fiu credincios al partidului, căruia îi datorez totul, faptul că acum pot să visez la creație, să năzuiesc către artă.

VASILE GHEORGHIU:

„Înarmat cu învățătura partidului, mă apropii mai ușor de roluri”

— Ce roluri ați interpretat, tovarășe Vasile Gheorghiu ?

— Teterev din *Micii burghezi*, Mayer Bayer din *Arcul de triumf*, Esop din *Vulpea și strugurii*, Grig din *Steaua fără nume*, Hamlet din *Centrul înaintaș a murit în zori*, Tipătescu din *O scrisoare pierdută* și Fucik din *Reportaj cu ștreangul de gît*.

Sînt și eu fiu de muncitor și visez, la fel ca și colegul meu de bancă și de scenă, Hudac, amîndoi elevi ai profesorului George Dem. Loghin, să dau viață unor creații scenice. Cînd am venit în Institutul de teatru, voiam în primul rînd să joc și iar să joc... Am priceput apoi că pentru a ajunge la rol, la personaj, trebuie, pe lângă măiestria artistică, să stăpînesc materialismul dialectic, istoria, literatura. Înarmat cu învățătura partidului, am început să mă apropii mai ușor de roluri și am avut fericirea să întruchipez un erou al luptei pentru adevăr și lumină, Iulius Fucik. Îl simt alături de mine, și prezența lui îmi dă putere în munca dedicată artei, pe drumul lung, greu, dar plin de bucurii și lumină, pe care partidul mi l-a deschis azi în fața.

* * *

Ce drum lung e de la „băiatul” dăruit de Caragiale cu o piesă de 5 lei, pînă la tinerii aplauzați pe scena școlii lor, în fiecare seară, de către public.

Se întîlnesc cu toții în paginile acestui reportaj, așa cum se întîlnesc în viața de toate zilele, și mai ales pe scenă, uniți în credința artistică, legați de aceeași concepție despre viață, atît de diverși ca personalități, dar atît de strînși în același front al artiștilor epocii noastre socialiste.

Al. Popovici

Desene de Silvan